This Question Paper consists 35 questions and 4 printed pages.
अस्मिन् प्रश्नपत्रे 35 प्रश्नाः एवम् 4 मुद्रित पृष्ठाः सन्ति ।

Roll No. अनुक्रमाङ्कः													Code No. 58/S/A गूढसंख्या

Set स्तबकः **A**

BHARATIYA DARSHAN
भारतीयदर्शनम्
(247)

Day and Date of Examination
(परीक्षादिवसः दिनाङ्कश्च) ____________________

Signature of two Invigilators 1. ____________________
(निरीक्षकयोः हस्ताक्षरम्)
2. ____________________

सामान्या निर्देशाः :

1. अनुक्रमाङ्कः प्रश्नपत्रस्य प्रथमपृष्ठे नूनं लेख्यः ।
2. निरीक्ष्यताम् यत् प्रश्नपत्रस्य पृष्ठसंख्या प्रश्नानां संख्या च प्रथमपृष्ठस्य प्रारम्भे प्रदत्तसंख्या समाना न वा । प्रश्नक्रमः सम्यग् न वा ।
3. वस्तुनिष्ठप्रश्ननाम् (क), (ख), (ग), (घ) एषु विकल्पेषु युक्तम् उत्तरं चित्वा उत्तरपत्रे लेख्यम् ।
4. समेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्धारितसमये एव लेख्यानि ।
5. उत्तरपत्रे आत्मपरिचयात्मकं लेखनम् अथवा निर्दिष्टस्थानं विहाय अन्यत्र क्वापि अनुक्रमाङ्कलेखनं सर्वथा वर्जितमस्ति ।
6. स्वस्य उत्तरपत्रे प्रश्नपत्रस्य गूढसंख्या नूनं लेख्या ।
7. समेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया एव लेख्यानि ।

BHARATIYA DARSHAN

भारतीयदर्शनम्

(247)

परीक्षासमयावधिः (Time) होरात्रयम् (3 Hrs)] [पूर्णाङ्काः (Full Marks) : 100

निर्देशाः :

(1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे **10**, [B] भागे **10**, [C] भागे **10**, [D] भागे **5** इति आहत्य **35** प्रश्नाः सन्ति ।

(2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (अङ्काः × प्रश्नाः = पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।

(3) **सर्वे** प्रश्नाः **अनिवार्याः** ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत । **1×10=10**

(1) दर्शनशब्दः भावव्युत्पन्नश्चेत् को अर्थः स्यात् ?

(क) प्रमाणम् (ख) प्रमाता

(ग) प्रमेयम् (घ) प्रमा

(2) आस्तिकदर्शनानि कति ?

(क) पञ्च (ख) त्रीणि

(ग) नव (घ) षट्

(3) सन्तानवादः कस्य मते अस्ति ?

(क) चार्वाकमते (ख) बौद्धमते

(ग) जैनमते (घ) न्यायमते

(4) देहस्य रक्षणं मोक्षं प्रति साधनमिति कस्य वादः ?

(क) बौद्धस्य (ख) जैनस्य

(ग) चार्वाकस्य (घ) मीमांसकस्य

(5) अचिन्त्यभेदाभेदस्य प्रवर्तकः कः ?

(क) निम्बार्कः (ख) बलदेवः

(ग) मध्वः (घ) रामानुजः

(6) तत्र निरपेक्षः रवः भवति ।

(क) श्रुतिः (ख) लिङ्गम्

(ग) वाक्यम् (घ) प्रकरणम्

(7) अज्ञानोपहितं चैतन्यमात्मा इति के वदन्ति ?

(क) चार्वाकाः (ख) भाट्टाः

(ग) वेदान्तिनः (घ) वैशेषिकाः

(8) सैन्धवशब्दार्थः लवणमिति कस्मिन् प्रकरणे ?

(क) भोजनप्रकरणे (ख) स्नानप्रकरणे

(ग) चिकित्साप्रकरणे (घ) युद्धप्रकरणे

(9) योगस्थः कुरु कर्माणीति कुत्र वर्तते ?

(क) भागवते (ख) भगवद्गीतायाम्

(ग) उद्धवगीतायाम् (घ) गुरुगीतायाम्

(10) समष्टिस्थूलशीरोपहितं चैतन्यं किम् ?

(क) प्राज्ञः (ख) तैजसः

(ग) विराट् (घ) हिरण्यगर्भः

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लिखत । 2×10=20

(11) पुरुषार्थाः कति ? तत्र अनित्याः के ? 1+1=2

(12) ब्राह्मणस्य कति विभागाः ? के च ते ? 1+1=2

(13) न्यायानुसारं उपमानं किम् ? उपमितिश्च का ? 1+1=2

(14) वैशेषिकमते द्रव्याणि कति ? कानि च तानि ? 1+1=2

(15) योगोक्ताः चित्तवृत्तयः कति ? ताः काः ? 1+1=2

(16) शाब्दी भावना का ? आर्थी भावना च का ? 1+1=2

(17) श्रीकृष्णोक्ताः भक्ताः कतिविधाः ? के च ते ? 1+1=2

(18) भागवतोक्ता भक्तिः कतिविधा ? तत्र यथेच्छं पञ्च लिखत ? 1+1=2

(19) अधिकरणे कति अवयवाः ? के च ते ? 1+1=2

(20) कर्मयोगस्य किं फलम् ? भक्तियोगस्य किं फलम् ? 1+1=2

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त । **4×10=40**

(21) दर्शनस्य आवश्यकताम् आलोचयत । **अथवा** दर्शनस्य व्यापकताम् आलोचयत ।

(22) बौद्धदर्शनस्य मोक्षस्वरूपं वर्णयत । **अथवा** बौद्धानाम् आचारविचारं कुरुत ।

(23) पञ्चहेत्वाभासानां परिचयं कुरुत । **अथवा** साङ्ख्योक्तं पुरुषस्वरूपं प्रतिपादयत ।

(24) साङ्ख्यदर्शनसम्मतं प्रकृततत्त्वं वर्णयत । **अथवा** मीमांसादर्शनस्य प्रामाण्यविचारं कुरुत ।

(25) नवद्रव्याणां सलक्षणं विचारं कुरुत । **अथवा** सामान्यपदार्थविचारं कुरुत ।

(26) वैशेषिकाभिमतम् अभावपदार्थं विशदयत । **अथवा** साङ्ख्योक्तप्रकृतिसत्वे प्रमाणचिन्तनं कुरुत ।

(27) अज्ञानलक्षणविचारं कुरुत । **अथवा** कारणशरीरं सङ्गृह्य वर्णयत ।

(28) मुमुक्षुत्वं प्रतिपादयत । **अथवा** पञ्चीकरणं प्रतिपादयत ।

(29) उपरतितितिक्षयोः विवेचनं कुरुत । **अथवा** गीतोक्तं ध्यानयोगोपदेशं विचारयत ।

(30) अध्यारोपापवादाभ्यां जीवब्रह्मणोरैक्यं प्रदर्शयत । **अथवा** षड्विधलिङ्गानां परिचयं कुरुत ।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः । **6×5=30**

(31) पुरुषषार्थान् सविस्तरं विवेचयत । **अथवा** दर्शनानां व्यावहारयोग्यत्वम् अधिकारिभेदेन दर्शनप्रभेदञ्चालोचयत ।

(32) शून्यवादिनां सत्यस्य समीक्षां विवृणुत । **अथवा** जैनदर्शनस्य तत्त्वमीमांसां उल्लिखत ।

(33) योगोक्तं समाधिस्वरूपं प्रतिपादयत । **अथवा** योगोक्तम् ईश्वरस्वरूपं वर्णयत ।

(34) भक्तियोगमधिकृत्य प्रबन्धमारचयत । **अथवा** कर्मयोगमधिकृत्य प्रबन्धमारचयत ।

(35) कर्मयोगमाधिकृत्य विवेकानन्दस्य विचारम् उल्लिखत । **अथवा** कर्मोपासनानां मोक्षं प्रति साधनत्वं प्रतिपादयत ।